

Je to prostor,
ve kterém spolehlivě
najdu ticho (to krajinné),
kde najdu rovnováhu...

Lidi můžeme rozlišovat a třídit podle různých klíčů – podle věku, vzdělání, znamení, ve kterém se narodili... Nebo podle dojmu z toho, co a jak dělají, co je pro ně důležité, co je poznamenalo, čím se nechají ovlivňovat a utvářet. Výtvarníky a malíře podle rukopisu a motivů.

Ve znamení krajiny

Lucie Novotná se v posledních letech věnuje téměř výhradně krajině. Zastává názor, že v ateliéru krajinu nelze vysedět, a tak vyráží pravidelně za ní, na plenér.

„V podstatě jsem krajiny začala dělat proto, že bych tady nejradyji seděla pořád. Takhle můžu mít ta místa na očích celý rok. Když je člověk krajinář, nebo se krajině věnuje, pořád se rozhlíží, hledá motivy. Proto nejzdím na kole, protože na něm musím koukat před sebe a ne kolem sebe.“

Dříve malovala převážně oleje, postupně přešla k akrylu. „Akryl je na krajinu sice trochu ‚tvrdý‘, olej je ‚měkčí‘, ale podle akrylové skici z plenéru si můžete udělat v klidu olej v ateliéru.“

Maluje akryly trochu i z technických důvodů – s rozmalovaným akrylem se před bouřkou utíká lépe...

Neobejde se každoročně bez několikátýdenního letního „soustředění“. Jezdí malovat na stejné místo opakovaně, již několik let. Je to skoro rituál: sbalí si barvy, paletu, stojan, nasadí stylový, zážitky odrbaný slamáček a vyrazí.

„Hodně chodím pěšky. Někdy popojedu dál autem, tím se radius trochu zvětšil. Je příjemné pokračovat a dobře krajinu znát. Lépe se maluje něco, co máte v oku.“

Navštívila jsem ji, abych ji kousek provázela na této „chůzi krajinou“, a ona mi vyprávěla o krajině, barvách, studiu na pražské AVU, moderním umění. Přeskakovaly jsme z tématu na téma, myšlenky se toulaly a opakovaně vracely zpět ke krajině a obrazu. Zaznamenávat jednotlivé motivy bylo jako přecházet od jednoho autorského plátna k druhému. Nabízím vám tedy letný náhled do galerie obrazů duše Lucie Novotné.

Břízová alej, 2008 (pauzáky/plexisklo)

Prchám z města. *A dělám záznamy toho, co mi město nedá.*

O krajinách v obývacích

„Pamatuji si z dětství, že jsme měli v obýváku nad televizí obrazy krajin, vlastně je tam má maminka dodnes. Nejraději jsem měla zimní krajinu od Aloise Kalvody. Vzpomínám si, že jsem se častěji než na televizi dívala na ten obraz nad ní.“

O české krajinářské škole

„Je pro mě zásadní, protože ji znám, od malička ji mám na očích. Když si někam v krajině stoupnu, vyberu si motiv, vidím, jak by to namaloval například Kaván. A to je průšvih, protože pak musím bojovat sama se sebou.“

O opakování motivů

„Nesnažím se opakovat, mořit s jedním motivem, protože motivů je kolem tolik, že když se něco nepovede, jde se dál. Ale stalo se mi, že jsem se další rok vrátila na stejné místo.“

Spíš mě láká zkusit pak jeden motiv ve více grafických technikách. Jak to bude fungovat, co daná technika unese. Například jsem opakovaně použila obrazy krajiny z plenéru jako předlohu pro další techniky, další postup. Někdy je studie jednoduchá kresba, jindy obraz, se kterým a na základě něhož dál pracujete. Používáte to jako předlohu.“

O akademických podmínkách v průběhu času

„Když učil na akademii profesor Mařák, jezdilo se pravidelně na plenér – hromadně, se školním ateliérem – se spolužáky. Což bylo dobré z konfrontačních důvodů, pro srovnání. Když jsem začala dělat krajinu ve škole v ateliéru intermediální tvorby, byla jsem tam za outsidera. Nenosí se to. Pár lidí to dělá, že jde někam ven do plenéru, ale není to obvyklé, není to norma. Je jiná doba. Žijeme v období sociálních a politických témat. Umění mělo vždy poslání vzdělávat a sdělovat, ale pro mě tam patří i krása, která je trošku ‚out‘. Proto jsem přestoupila do grafického ateliéru k profesorovi Lindovskému, tam jsem měla lepší možnost pracovat s krajinou dál a zkoušet další formy.“

O umění

„Vzniká spíš umění pro galerie a pro galeristy. Aktuální, reakční. Většinu konceptuálního umění si nedáte do bytu. Módní období mají vždy určitá trvání, dobu, několik let, než přijde zase něco jiného. Mám ráda moderní umění a dvacátým stoletím proběhlo tolik zajímavých fází. Je hezké, kolik umělců před námi neskrývalo svůj obdiv třeba k renesanci. Ta je, alespoň pro mě, nosným pilířem pro veškeré umění.“

O studiu krajinářství

„Je to převážně samostudium. Musíte hledat sama... Krajinářství je těžké v tom, aby člověk příliš neskouzával k detailům. Já mám sklony zabývat se detailem a krajina k tomu svádí – rozkvetlá pole, listy stromů... V grafice to jde samozřejmě také, ale jsou techniky, pro mě to byl třeba sitotisk, které od detailu trochu odpomohou.“

S malováním je to na Akademii výtvarných umění vcelku špatné, chybí výuka technologií. I proto byl pro mě zásadní přestup na grafiku. Tři roky na grafice naplnily to, co jsem od studia původně očekávala. Bylo to hodně těžké práce, a to doslova i fyzicky, ale s pocitem naplnění, protože mě to šíleně bavilo. Nejraději bych tu dílnu ani neopouštěla a byla tam dvacet čtyři hodin denně. Vyhovuje mi i proces, kdy grafickému listu s vždy nejistým výsledkem předchází poněkud delší práce. Dokud na to budu fyzicky stačit, chci si grafiku tisknout sama, ne u tiskařů.“

Zimní soumrak, 2006 (škrábaná akvatinta)

Pradávná krajina, 2006 (škrábaná akvatinta)

Ježovský úvoz, 2006 (suchá jehla)

Průhled, 2008 (akryl)

O vývoji od abstrakce ke krajinám

„Asi to bude tím, že člověk má nějaký základ a kořen z dětství, pak objevuje a zkouší. Jednou dostane do ruky barvy a zjistí, že chce jít víc do hloubky, naučit se víc, než zvládne amatér. Chodí po výstavách a místo toho, aby ho to odradilo, protože ‚tohle přece nikdy zvládnout nemůžu‘, dostane chuť to zkoušet.“

Důležitou výstavou, která mi to v hlavě trochu urovnala, byla výstava Kupky ve Veletržáku. Kupka má ve velmi krátkém časovém období úžasné realistické krajiny, na které navazuje abstrakcí. Tam mi došlo, že bez studia krajiny ani ta abstrakce nebude to ono. Podobně důležitou výstavou pro mě byla také výstava Mondriana ve Vídni v Albertině. Došlo mi, že nebudu-li mít lepší základ, nedostanu se dál. I když je člověk po škole, tak pokud nemá nějaké naddimenzované sebevědomí, stejně má pocit, že je pořád na začátku a musí se dál učit. A pak, technika v jakémkoli oboru práci přece jen osvobozuje a obejít ji nelze.“

O naší době

„Myslím si, že přestože žijeme v rychlém jednadvacátém století, neznamená to, že nemůžeme být fascinováni tím samým, co lidé po staletí před námi. Možná právě proto, že svět je zahlcený informacemi a v umění zase všelijakými sociálními tématy, politikou, scénami z obývacích panelákových bytů a tak dále, mě to už neláká. Každý den, když vylezu z bytu na ulici, potkávám takových témat hodících se pro koncept a instalace hodně. A mně se nechce posílat dál, co vidí denně všichni. Proto prchám z města a dělám záznamy toho, co mi město nedá. Ticha.“

Když stojíte či sedíte někde v krajině a pozorujete kolem sebe množství života, které drží celý ten mechanismus pohromadě... Kolik druhů brouků přes vás přeleze, nebo

Remízky, 2009 (suchá jehla)

Bukový les, 2008 (akryl)

Lucie Novotná (*1972)

• Loni dokončila studium na AVU, kde nejprve navštěvovala ateliér intermediální tvorby prof. Knížáka a později přešla do ateliéru grafika I. prof. Lindovského. Lucie se zatím obrazy neživí, ne že by to nešlo, ale maluje víc proto, že cítí potřebu malovat, že jí to baví, než aby sháněla kupce. Sama o tom říká: „V době, kdy si lidé kupují své umění v IKEA, v podstatě maluju do šuplíku... U tvorby ale není možné myslet v první řadě na to, že se to má prodat.“ Je vdaná, žije v Praze. www.lucienovotna.com

se vám na ruce naprosto bez obav usídlí motýli a pobudou na ní i hodinku... Tomu říkám důvěra! Po tomhle nemám potřebu bloumat po městě a poukazovat na jeho nemoci, které beztak všichni vidí.“

O krajině

„Pro mě je to prostor, ve kterém spolehlivě najdu ticho (to krajinné), rovnováhu, ale hlavně si víc než jinde uvědomuju veškerý život, nejen ten lidský. Asi proto si víc než v kostele právě tady uvědomuju Boha. Je to prostor, který má schopnost přivést člověka na úplně jiné myšlenky, nebo mu je pomůže srovnat, soustředit se. Případně pořádně v hlavě uklidit. Je to medicína. Zároveň ale i prostor, ze kterého je nutno mít respekt. Bouřka přijde jednou pozvolna, jindy náhle. A bouřkové mraky miluju.“

A hlavně: krajina, to je velká podívaná!“

O barvách, atmosféře...

„Nejdůležitější je atmosféra. Když se tak podíváte na ty dokonalé kombinace barev, jako například předbouřková, ocelová až švestkově modrá obloha versus obilí nebo svěží zelená louka, nebo kolik odstínů se nachází v mračích, nebo co odstínů modře a šedých je v ubíhajícím horizontu – v dálce.“

Co dělá odpolední nebo podvečerní světlo s krajinou, která je ještě tak do tří čtyř jášavá, a pak začne zlátnout a světlo je tak měkkoučké, a máte tak od šesti do osmi nejlepší chvíli a příležitost pro boj s časem, světlem a taky se sebou...

Já myslím, že to je ten hlavní důvod, proč krajináři byli, jsou a budou. Je to prostá fascinace světelnými podmínkami a pro mě je větší dobrodružství to zkusit namalovat, než jen cvaknout pouští foťáku.“ ■